

Port of Zwolle werkt met Europese kennis aan digitale en duurzame toekomst

Door: Antoon A. Oosting

Interreg
North Sea Region
NON-STOP

European Regional Development Fund

EUROPEAN UNION

Ambities heeft Port of Zwolle, het samenwerkingsverband van de havens van Kampen, Meppel en Zwolle, zeker. Zoals al volgend jaar digitaal aanmelden van schepen voor hun bezoek aan een van de drie havens en in 2021 één gezamenlijk digitaal aanmeldsysteem voor alle (binnenvaart)havens in de provincie Overijssel. Maar in plaats van hiervoor steeds weert opnieuw zelf het wiel uit te vinden zet Port of Zwolle vooral in op samenwerking en de deelname aan Europese programma's om te leren van de lessen, in de vorm van "best practices", die zijn te trekken uit projecten in andere Europese havens.

Port of Zwolle neemt hiervoor deel aan twee Europese programma's die lopen van 2014-2020; het eerste is DUAL Ports, wat staat voor Developing low carbon Utilities, Abilities and potential of regional entrepreneurial Ports, een programma waar tien Belgische, Schotse, Deense en Nederlandse kleinere en middelgrote havens aan meedoen om hun havens te vergroenen, dus minder milieubelastend te maken. Voor dit programma was € 5,2 miljoen aan subsidie beschikbaar. Nog eens € 4,7 miljoen was beschikbaar voor het tweede programma NON-STOP, New smart digital Operations Needed for a Sustainable Transition of Ports. Naast Port of Zwolle doen het

Foto's: Port of Zwolle

Belgische Oostende, Duitse Emden en Deense Korsør, Helsingør en Vordingborg hieraan mee.

Port of Zwolle is in 2015 opgericht door de drie deelnemende gemeente met Jeroen van den Ende als managing director en sinds 1 januari 2019 Herman van Loo als directeur ad-interim. Daarvoor was Van Loo twaalf jaar directeur bedrijfsvoering bij de gemeente Kampen en was hij destijds al betrokken bij de oprichting van Port of Zwolle. Doel hiervan was vooral de regio Zwolle economisch een duwtje in de rug te geven, zoals Van Loo (57) dat zelf duidt. Port of Zwolle laat zich bijstaan door een Raad van Advies met klinkende namen als Koen Overtoom, ceo van Port of Amsterdam, de Rotterdamse havenwetenschapper Bart Kuipers en oud-minister en oud-voorzitter van de redersvereniging KVN R Tineke Netelenbos.

Digitaal aan-en afmelden

Prioriteit voor de directie nu is het havenbedrijf van Port of Zwolle binnen nu en twee jaar

helemaal zelfstandig te laten functioneren. Dat betekent dat het aan- en afmelden van schepen digitaal gebeurt bij Port of Zwolle. 'Het in- en uitklokken en de inning van havengelden gaat nu bijvoorbeeld nog vrij orthodox met het invullen van briefjes bij de havenmeester van de drie afzonderlijke gemeenten waarna de schipper een factuur krijgt. Dat moet volgend jaar op een geüniformeerde en geautomatiseerde manier onder de vlag van Port of Zwolle gaan gebeuren,' zegt Van Loo.

Voor de invoering van het digitaal aan-en afmelden trekt Port of Zwolle gelijk op met Port of Twente en Port of Deventer. Port of Twente is in 2014 gevormd door de gemeenten Almelo, Hengelo, Enschede, Hof van Twente en Lochem en omvat acht havens en bedrijventerreinen aan de Twentekanal. Alle drie de Overijsselse havenbedrijven werken sinds 2018 samen in het Overijsselse programma POLO (Port of Logistics Overijssel). Dat is een ondernemers gedreven samenwerkingsverband onder-

steund door de provincie Overijssel. Samen met het bedrijfsleven, overheden, onderwijs- en kennisinstellingen en belangenorganisaties zetten zij zich in voor de versterking van de logistieke positie van Overijssel in Nederland en in Europa.

Een van de concrete ambities is om te komen tot één uniform digitaal systeem van aan- en afmelden en inning van haventarieven voor alle havens in de provincie Overijssel. Van Loo: 'De schipper in de binnenvaart moet dan het gevoel krijgen dat zodra hij de wateren van de provincie Overijssel binnenkomt dat hij één havengebied binnenvaart. Wij zijn nu bezig samen met Twente en Deventer in POLO-verband om hiervoor de tijdschema's voor implementatie op te stellen. In Twente werkt het goed en we gaan 2020 gebruiken om alles uit te werken.' Voorwaarde daarvoor is dat de in Port of Zwolle samenwerkende gemeenten bepaalde taken overdragen aan Port of Zwolle.

Bij de invoering van één uniform digitaal aan- en afmeldsysteem gaat het niet alleen om de inning van de havengelden, benadrukt Van Loo. 'Je kunt beter zien waar de schepen en daarop je kademanagement beter afstemmen van hoe laat en hoe lang een schip ergens moet aanleggen. Mocht er krapte zijn dan kun je daar beter op anticiperen. Het voordeel is er niet allen voor ons maar ook voor de schipper die weet dat er plek is om te laden en lossen en voor de volgende schipper wanneer hij ergens terecht kan en zijn aankomst en vaarsnelheid daarop kan afstemmen,' aldus Van Loo.

Efficiëntie en duurzaamheid

De vraag of er voldoende kaderuimte is, speelt met name in de haven van Kampen. Van Loo: 'Bij de firma Graansloot kan het als er geogost is behoorlijk druk worden met schepen en trucks die aan- en afvaren. Dan is het voor je planning goed wanneer je inzicht hebt wat er onderweg is en welke schepen er beschikbaar zijn en wanneer ze kunnen aanleggen om te komen laden. Het voordeel van dat betere inzicht is dat schepen minder hoeven te wachten wat de efficiëntie ten goede komt en je daardoor je energieverbruik kunt temperen wat de duurzaamheid ten goede komt.'

Naast het vergroten van de duurzaamheid begint ook het efficiënt benutten van de havencapaciteit in de vorm van kades en bedrijfsruimte in de havens van Port of Zwolle een thema te worden. 'In Meppel en Kampen zitten we nu redelijk aan de max. Daar hebben we geen watergebonden kavels meer beschikbaar. Willen we toch meer lading kunnen behandelen dan moeten we het zoeken in een meer efficiënt gebruik van kades,' aldus Van Loo. Port of Zwolle kijkt daarvoor in het Europese verband van het DUAL-Ports-programma naar hoe andere havens in Europa dat doen.

Verbreiding sluis Kornwerderzand

Port of Zwolle wil daarbij ook anticiperen op de verbreding van de sluis in de Afsluitdijk bij het Friese Kornwerderzand waarvoor op 11 juni door de minister het groene licht is gegeven. Voor dit in 2026 op te leveren project is jarenlang gelobbyd door ondernemers, gemeenten en provincies. Met de realisatie wordt een impuls gegeven aan de bedrijvigheid rond het IJsselmeer en tot in het verre achterland. Bedrijven gaan voor meer dan 100 miljoen investeren in nieuwe en uitbreiding van bestaande activiteiten. Hiermee worden de komende jaren tot 3000 nieuwe banen gecreëerd. Port of Zwolle verwacht dat hierdoor ook de vestiging van nieuwe bedrijven in de regio Zwolle aantrekkelijker wordt maar dan moet daar wel ruimte voor komen.

Naast Port of Zwolle werken de gemeenten in de regio ook samen in het Regio Logistiek Netwerk Zwolle om de wereld van logistiek, onderwijs en overheid beter te laten samenwerken om gezamenlijk de kansen en uitdagingen beter te kunnen pareren. Daarbij staat voorop het streven naar meer duurzame oplossingen. 'Bij ons begint de rijksweg A28 redelijk congestiegevoelig te worden. In

Europees verband kijken we naar de lessen en ervaringen van andere havens hoe je de druk op het wegennetwerk kunt ontlasten door meer lading in containers over het water te vervoeren. We kennen hier met MCS in Meppel en Zwolle al een containerlijndienst op Amsterdam maar dat moet zich nog verder ontwikkelen en uitbreiden,' vertelt Van Loo. De op- en overslag bulkgoederen 2018 was ongeveer 7 miljoen ton uit en de op- en overslag containers was dat jaar 138.000 TEU. Voor 2019 verwachten we ongeveer dezelfde cijfers.

Vergroening scheepvaart

Port of Zwolle heeft zich tegelijkertijd ten doel gesteld om nieuwe en bestaande activiteiten te vergroenen. Bedrijven zoals Graansloot doen dat al met toepassing van wind- en zonne-energie. Voor de scheepvaart zal het de komende jaren gaan om aanleg van voorzieningen voor het kunnen aanbieden van walstroom voor aanleggende schepen en tankinstallaties voor LNG (vloeibaar aardgas). Port of Zwolle doet momenteel onderzoek naar wat hiervoor nodig is. Vooral voor het gebruik van LNG in de scheepvaart kan Port of Zwolle goed uit de ervaringen van de Deense havens putten die hier al veel verder mee zijn.

